

Valtakunnallisen kasvatusalan valintayhteistyöverkoston (VAKAVA) kirjallinen koe

ti 6.5.2014

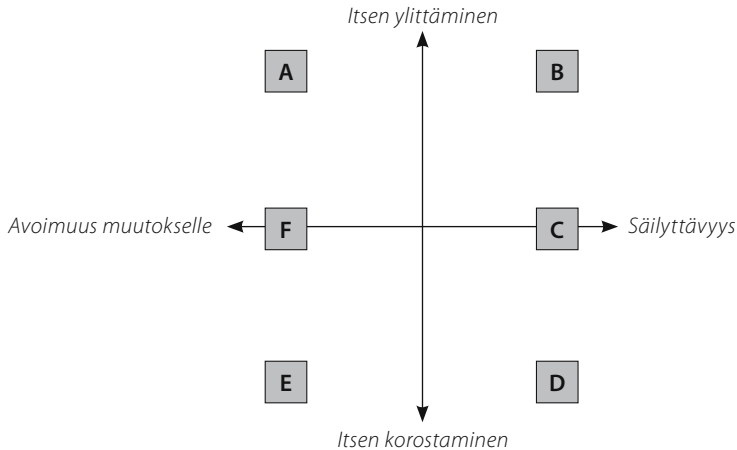
**Kysymykset ja
oikeat vastaukset**

Kysymykset

I OSA

Tässä osassa vastaamatta jättäminen tulkitaan vääräksi vastaukseksi, jolloin myös vastaamatta jättämisestä saa miinus pisteitä.

Tehtävässä 1 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/5 pistettä.

1. Sijoita Grönlundin luokittelemat arvoidentiteettiryhmät koordinaatioon kahden ulottuvuuden suhteen.

Arvoidentiteettiryhmä	Paikka koordinaatistossa					
	A	B	C	D	E	F
a) Auttajat		x				
b) Suoriutujat				x		
c) Uskonnolliset		x				
d) Vaikuttajat	x					

Tehtävässä 2 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/3 pistettä.

2. Rinteen ym. artikkelissa ryhmitellään eri maiden koulutusjärjestelmien rakenteita, kuvataan järjestelmien ominaisuuksia sekä esitellään erilaisia järjestelmiin liittyviä tutkimustuloksia. Yhdistä kukin väite oikeaan koulutusjärjestelmään (A–D).

- A. Ei-standardoitu yhtenäiskoulu
- B. Ei-standardoitu rinnakkaiskoulu
- C. Standardoitu rinnakkaiskoulu
- D. Standardoitu yhtenäiskoulu

Väite	Koulutusjärjestelmä			
	A	B	C	D
a) Kaikkien oppilaiden tukemista tärkeimpänä pitäneiden rehtoreiden osuus oli pienin.			X	
b) Koulutusjärjestelmä on tutkimusten mukaan tasa-arvoisin.				X
c) Rehtorit kokevat heillä olevan vähän päätösvaltaa ja koulutusjärjestelmässä oppilaiden liikkuvuus on vähäistä.			X	
d) Koulutusta säännellään paljon ja sen kesto sekä sisältö vaihtelevat eri koulumuotojen välillä.			X	
e) Koulutusjärjestelmässä on matala kerrostuneisuus ja kouluilla paljon autonomiaa.	X			
f) Heikoimmassa asemassa olevien oppilaiden tukemista piti tärkeänä vain neljännes rehtoreista.				X
g) Unkari on esimerkki tästä koulutusjärjestelmästä.		X		

Tehtävässä 3 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/4 pistettä. Tehtävässä 4 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1 pisteen.

Jaakkolan, Kanervan ja Kyttälän artikkeli käsittelee työmuistia.

3. Mikä työmuistin komponenteista (A–E) on pääasiassa käytössä seuraavissa tilanteissa?

- A. Episodinen puskuri
- B. Fonologinen silmukka
- C. Visuaalis-spatiaalinen luonnoslehtiö, staattinen työmuisti
- D. Visuaalis-spatiaalinen luonnoslehtiö, dynaaminen työmuisti
- E. Keskusyksikkö

Tilanne	Työmuistin komponentti				
	A	B	C	D	E
a) Henkilö toistelee mielessään kuulemaansa puhelinnumeroa kirjatakseen sen ylös.		X			
b) Henkilö pelaa elektronista peliä, jossa hänen tulee painella neljää valonappia koneen näyttämässä järjestyksessä kiihtyvällä nopeudella.				X	

Lapselle annetaan suullisesti laskutoimitus (esim. $18/3 + 4$), jonka jälkeen hänelle kerrotaan sana (esim. jääkausi). Lapsen tulee ratkaista laskutoimitus ja muistaa sana oikein. Tämän jälkeen lapselle annetaan uusi vaikeampi laskutoimitus ratkaistavaksi ja sana muistettavaksi.

4. Arvioi seuraavia testiä kuvaavia väittämiä.

Väite	Oikein	Väärin
a) Kyseessä on moniosainen jännetehtävä.	X	
b) Testin avulla saadaan selville lapsen työmuistisilta.		X
c) Testissä menestyminen edellyttää työmuistia ja mekanismeja, jotka ovat tyypillisiä korkeamman tason kognitiolle.	X	
d) Työmuistin kielellisen varastointikapasiteetin mittaamisen kannalta ei ole merkitystä sillä, käytetäänkö sanoja vai epäsanoja.		X
e) Muistettavan sanan pituus ei vaikuta siihen, miten hyvin tehtävässä menestyy.		X

Tehtävässä 5 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/2 pistettä.

Urheilutoimittaja:

Mitä ajattelisi paroni Pierre de Coubertin, kun kuulisi olympiaurheilijasta, joka elättää itsensä temppeuilemalla mainoskuvauksissa ja elokuvissa, ja elämällä täytettyä nuoren urheilijajahmisen elämää lajissa, joka rakentuu avoimeen yhteistyöhön kaupallisten voimien kanssa?

Urheilulehti (05/2014)

Urheilijan äiti:

Urheileminen tuottaa onneksi myös paljon onnistumisen kokemuksia ja parantaa sosiaalisia valmiuksia, sillä urheilijan pitää osata toimia yhtä aikaa verkostomaisesti monien yhteistyökumppanien kanssa. Urheilu antaa myös paljon urheilun jälkeiseen työelämään, sillä urheilija oppii johtamaan itseään, asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Nämä kaikki ovat tärkeitä taitoja työelämässä.

Hämeenlinnan Kaupunki uutiset (8.2.2014)

Blogikirjoittaja:

Nykytrendi kasvatuksessa on sälyttää lapselle monet treenit viikkoon ja aikuisten rooli on olla autokuskina illasta toiseen. Lasten elämä on tehty tosi kiireiseksi. Lasten kiirettä puolustellaan sillä, että varsinkin teinit on hyvä pitää kiireisinä, ettei aikaa jää muille houkutuksille. Koulusta mennään suoraan treeneihin. Viikonloppuna ei voi mennä kaverille yökylään, koska aikaisin aamulla on turnaus. Moni lapsi harrastaa monta liikunta- ja taitolajia. Onko mieletön harrastusralli oikeasti lapsen tahto? Onko lasten ja nuorten ihan pakko harrastaa tai treenata niin tolkuttomasti?

<http://blogit.iltalehti.fi/marjukka-karttunen> (27.5.2013)

5. Mikä seuraavista Bergin artikkelissaan käsittelemistä teemoista liittyy mi-
hinkin edellä olevaan sitaattiin?

A. Urheilutoimittaja

B. Urheilijan äiti

C. Blogikirjoittaja

Teema	Sitaatti		
	A	B	C
a) Vanhempien kunnollisuus			x
b) Kunnan kansalaisuus		x	
c) Muskulaarinen kristillisyyt	x		
d) Siveellinen ryhti		x	
e) Sisäisen järjestyksen markkinat			x
f) Itsekäs nautinnonhalu	x		
g) Liikuntakulttuurinen pääoma			x
h) Toiseus	x		

Tehtävän 6 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +2 pistettä, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -2/3 pistettä.

6. Kervisen & Aunolan tutkimuksen jälkeen tehtiin toinen tutkimus, joka oli käytännössä samanlainen kuin heidän tekemänsä. Alla on kuvattu tämän uuden tutkimuksen tuloksia taulukkoineen. Merkitse jokaisen tuloksen kohdalla, onko tulos

- A. samassa linjassa kuin Kervisen & Aunolan ja heidän raportissaan siteerattujen aikaisempien tutkimusten saamat tulokset,
- B. samassa linjassa kuin Kervisen & Aunolan saama tulos, mutta erilainen kuin heidän raportissaan siteerattujen aikaisempien tutkimusten saamat tulokset,
- C. erilainen kuin Kervisen & Aunolan saama tulos, mutta samassa linjassa kuin heidän raportissaan siteerattujen aikaisempien tutkimusten saamat tulokset vai
- D. sekä Kervisen ja Aunolan tutkimuksen että aikaisempien tutkimusten tuloksista selvästi poikkeava.

a) Tehtävää välttelevä käyttäytyminen – muuttujan jakauma sukupuolittain

Sukupuoli	n	Ka.	Kh.
tyttö	322	1,09	1,22
poika	342	1,09	1,21

Huom: $p > 0,1$

b) Psykologisen kontrollin yhteys lasten työskentelytapoihin

	Avuttomuus 1		Avuttomuus 2		Tehtävän välttely 1		Tehtävän välttely 2		Ahdistuneisuus 1		Ahdistuneisuus 2	
	β	ΔR^2	β	ΔR^2	β	ΔR^2	β	ΔR^2	β	ΔR^2	β	ΔR^2

Selittäjät
(1. mittauskerta)

Lähtötaso	-	-	.51 ^a	.32	-	-	.54 ^a	.33	-	-	.52 ^a	.27
Psykologinen kontrolli	.15 ^a	.02	.13 ^a	.02	.13 ^a	.02	.09 ^a	.01	.09 ^a	.01	.13 ^a	.02

Huom: ^a $p < 0,01$

c) Äidin behavioraalisen kontrollin yhteys poikien työskentelytapoihin

Selittäjät (1. mittauskerta)	Avuttomuus 1		Avuttomuus 2		Tehtävän välttely 1		Tehtävän välttely 2		Ahdistuneisuus 1		Ahdistuneisuus 2	
	β	ΔR^2	β	ΔR^2	β	ΔR^2	β	ΔR^2	β	ΔR^2	β	ΔR^2
Lähtötaso	-	-	.51 ^a	.32	-	-	.54 ^a	.33	-	-	.52 ^a	.27
Äidin behavioraalinen kontrolli	-.03	.00	.00	.00	.16 ^a	.02	-.03	.00	.02	.00	.04	.00

Huom: ^a p < 0,01

d) Äidin lämpimyden yhteys työskentelytapoihin

Selittäjät (1. mittauskerta)	Avuttomuus 1		Avuttomuus 2		Tehtävän välttely 1		Tehtävän välttely 2		Ahdistuneisuus 1		Ahdistuneisuus 2	
	β	ΔR^2	β	ΔR^2	β	ΔR^2	β	ΔR^2	β	ΔR^2	β	ΔR^2
Lähtötaso	-	-	.51 ^a	.32	-	-	.54 ^a	.33	-	-	.52 ^a	.27
Äidin lämpimyyden yhteys	-.16 ^a	.03	-.15 ^a	.02	-.16 ^a	.02	-.03	.00	-.10 ^a	.01	-.11 ^a	.01

Huom: ^a p < 0,01

Uuden tutkimuksen tulos taulukkona	Tulos verrattuna aiempiin tuloksiin			
	A	B	C	D
a) Tehtävää välttelevä käyttäytyminen – muuttujan ja-kauma sukupuolittain				X
b) Psykologisen kontrollin yhteys lasten työskentelytapoihin			X	
c) Äidin behavioraalisen kontrollin yhteys poikien työskentelytapoihin	X			
d) Äidin lämpimyden yhteys työskentelytapoihin	X			

Tehtävissä 7 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/3 pistettä. Tehtävissä 8–9 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1/3 pistettä.

Kalalahden ja Varjon artikkeli käsittelee tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta.

7. Kun koulutuksellisessa tasa-arvossa painotetaan alla olevia asioita, on kyseessä:

- A. konservatiivinen tasa-arvokäsitys
- B. sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta lähtevä tasa-arvokäsitys
- C. uusliberalistinen tasa-arvokäsitys
- D. liberaali tasa-arvokäsitys

Koulutuksellisen tasa-arvon painotus	Tasa-arvokäsitys			
	A	B	C	D
a) Muodollisesti yhtäläinen pääsy koulutukseen	X			
b) Koulutukseen hakeutuminen on kaikille avointa				X
c) Koulutusmahdollisuuksien esteiden kompensointi		X		
d) Yksilölliset oikeudet ja mahdollisuudet			X	
e) Yhteiskunnan lahjakkuusreservien hyödyntäminen				X

8. Matti Apunen kirjoitti 26.11.2013 Helsingin Sanomien kolumnissaan ”(e)nsi vuonna voin siis valita minkä tahansa terveysaseman koko maan alueelta”. Mitä tasa-arvokäsitystä tämä lausuma vastaisi peruskoulutuksen tasa-arvon näkökulmasta?

- a) Konservatiivista
- b) Uusliberalistista
- c) Liberaalista
- d) Hyvinvointiliberalistista

9. Liberaalinen tasa-arvo ja julkisesti järjestetty peruskoulutus ovat samassa suhteessa toisiinsa kuin sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta lähtevä tasa-arvo ja

- a) positiivinen diskriminointi.
- b) luokkakokojen pienentäminen.
- c) erityislahjakkuuksien huomioonottaminen.
- d) mahdollisuuksien tasa-arvo.

Tehtävissä 10–11 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta ja vastaamatta jättämisestä -1 pisteen.

10. Kalalahden ja Varjon artikkelissa kerrotaan Itälen koulutuskomitean ilmaisemasta tasa-arvon määritelmästä. Mitkä seuraavista Rinteen ym. artikkelissa esiintyvistä käsitteistä edustavat koulutuskomitean näkemystä tasa-arvosta?

Käsite	Edustaa	Ei edusta
a) Matala kerrostuneisuus	x	
b) Koulujen autonomia		x
c) Korkea standardisaatio	x	
d) Oppilasvalintojen korostaminen		x
e) Koulun statuksen korostaminen		x
f) Korkea kerrostuneisuus		x

11. Grönlund viittaa artikkelissaan Schwartzin (1992) laatimaan luetteloon perusarvoista. Nuo 10 perusarvoa tunnistetaan eri yhteiskunnissa ja ne motivoivat toimintaa eri tavoin. Mitkä seuraavista arvoista sopivat Bergin artikkelissaan esittämään siveellisen ryhdin määritelmään?

Käsite	Sopii	Ei sovi
a) Universalismi		x
b) Itseohjautuvuus	x	
c) Hyväntahtoisuus	x	
d) Valta		x
e) Suoriutuminen	x	
f) Turvallisuus		x
g) Hedonismi		x

II OSA

Tässä osassa vastaamatta jättämisestä saa 0 pistettä.

Tehtävät 12–17 ovat Jaakkolan, Kanervan ja Kyttälän artikkelista Lasten työmuistin kehitys ja arviointimenetelmät.

Tehtävien 12–14 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1 pisteen ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

12. Onko väite artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Sisäinen piirturi liittyy kuvallisen tiedon varastointiin.		x
b) Vanhempien koulutuksella ja sosioekonomisella asemalla on yhteys lapsen menestymiseen sekä älykkyystesteissä että työmuistitehtävissä.		x

13. Mistä johtuu kielellisen työmuistin kapasiteetin kasvaminen lapsuudessa?

Väite	Oikein	Väärin
a) Fonologinen tietoisuus kehittyy.	x	
b) Kyky mentaaliseen rotaatioon paranee.		x
c) Säilömuistin sisällöt lisääntyvät.	x	
d) Sanojen artikuloiminen nopeutuu.	x	

14. Aikuiset menestyvät Corsin kuutio -tehtävässä huomattavasti 4-vuotiaita lapsia paremmin. Mitkä tekijät saattavat selittää tätä?

Väite	Oikein	Väärin
a) Lapset eivät hallitse kuvallisen tiedon varastointia työmuistiin pelkän ulkomuodon perusteella.		x
b) Lapset eivät pysty sisäiseen kertaamisprosessiin.	x	
c) Työmuistin eri komponenttien vuorovaikutus on lapsilla vielä kehittämätöntä.	x	
d) Lapsilla työmuistin komponentit kehittyvät hyvin eri tahtiin.		x

Tehtävissä 15–16 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

15. Seuraavat väitteet koskevat aikuisten työmuistin rajoituksia. Mikä väittämistä on *väärin*? Työmuistin rajoituksena on, että

- a) sinne tallennettavien yksiköiden määrä on rajallinen.
- b) muistijälki heikkenee ajan kuluessa.
- c) sen toiminta on automaattista ja tahdosta riippumatonta.
- d) uusi aines häiritsee muistamista.

16. Mikä seuraavista tehtävistä mittaa työmuistin kapasiteettia siten, että säilömuistista ei ole siinä apua?

- a) Lapsen tulee toistaa sanoja välittömästi ne kuultuaan siinä järjestyksessä, missä kokeenjohtaja ne luetlee.
- b) Lapsen tulee toistaa hänelle esitetty sanalista käännettyssä järjestyksessä.
- c) Lapselle luetaan kolme sanalista, joista yksi on erilainen. Lapsen tulee tunnistaa, kumpi kahdesta viimeisestä sanalistasta vastaa ensimmäistä.
- d) Lapselle luetaan sarja lauseita, joiden merkitys hänen tulee tunnistaa oikeaksi tai vääräksi ja joista kunkin lauseen viimeinen sana tulee painaa mieleen. Kun kaikki lauseet on luettu, lapsen tulee luetella lauseiden viimeiset sanat esitysjärjestyksessä.

Tehtävässä 17 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/4 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

17. Yhdistä Baddeleyn monikomponenttimallissa kuvattu työmuistin osa (A–E) ja sen toiminnan kuvaus.

- A. Episodinen puskuri
- B. Fonologinen silmukka
- C. Visuaalis-spatiaalinen luonnoslehtiö
- D. Keskusyksikkö
- E. Ei mikään näistä

Toiminnan kuvaus	Työmuistin osa				
	A	B	C	D	E
a) Säätelee tiedonkäsittelyä työmuistissa.				X	
b) Yhdistää alavarastojen tietoa säilömuistissa olevaan tietoon.	X				
c) Jakautuu samanaikaisesti ja sarjallisesti esitettyä tietoa käsitteleviin osiin.			X		
d) Muuntaa visuaalista tietoa kielelliseen muotoon.		X			
e) Säätelee tarkkaavaisuutta.				X	
f) Käsittelee avaruudellista tietoa.			X		
g) Perustuu sanojen merkityksen muistamiseen.					X

Tehtävät 18–24 ovat Kervisen ja Aunolan artikkelista Vanhempien kasvatustyylien yhteys lasten koulussa käyttämiin työskentelytapoihin.

Tehtävien 18–21 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1 pisteen ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

18. Onko väite artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Vanhemman kasvatustyyli ei juurikaan vaikuta vuorovaikutusilmapiiriin vanhemman ja lapsen välillä.		x
b) Lapsen temperamentti voi säädellä sitä, miten vanhempien kasvatustyyli vaikuttavat lapsen työskentelytapojen kehitykseen.	x	

19. Jos vanhemmat käyttävät ulkoisia palkkioita kontrollin muotona,

Väite	Oikein	Väärin
a) lapsi oppii, että epäonnistumista tehtävissä ei tarvitse pelätä.		x
b) lapsen itsesäätelytaitojen kehitys voi vaarantua.	x	
c) lapsen työskentelytavat voivat olla puutteellisia.	x	
d) sitä voidaan pitää merkinä vähäisestä psykologisesta kontrollista.		x

20. Tutkimustulosta, jonka mukaan äitien kasvatustyyli ovat voimakkaammin yhteydessä työskentelytapoihin kuin isien kasvatustyyli, voidaan selittää sillä, että

Väite	Oikein	Väärin
a) äidit ovat enemmän lasten kanssa tekemisissä kuin isät.	x	
b) äidit suuntautuvat enemmän psykologiseen kontrolliin, kun taas isät käyttävät behavioraalista kontrollia.		x
c) äidit muokkaavat kasvatustyyliään enemmän lapsen tarpeiden mukaan kuin isät.	x	
d) isien kohdalla otoskoko oli pienempi kuin äitien.	x	

21. Aikaisempien tutkimusten rajoittuminen tyypiltään poikittaistutkimuksiin tuottaa sen ongelman, että

Väite	Oikein	Väärin
a) niiden perusteella on vaikea sanoa, miten vanhempien kasvatustyyli on yhteydessä työskentelytapojen kehitykseen.	X	
b) niiden perusteella jää epäselväksi, miten kasvatustyyliin liittyvät tekijät ovat yhdysvaikutuksessa lasten työskentelytapoihin.		X
c) niiden avulla ei voida selvittää lasten toiminnan ja vanhempien kasvatustyylien keskinäistä vuorovaikutusta.	X	
d) niiden perusteella on mahdotonta eritellä sukupuolen vaikutusta työskentelytapoihin.		X

Tehtävissä 22–24 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

22. Tytöt kokevat usein oppimis- ja tehtävätilanteet suoritustilanteina. Tätä voi selittää

- a) vertaisryhmän negatiiviset kommentit epäonnistuneista suorituksista.
- b) vähäinen usko omaan kykyihin.
- c) opettajien antama älyllisiä kykyjä koskeva palaute.
- d) autoritatiivinen kasvatustyyli.

23. Kervinen & Aunola havaitsivat, että mitä sallivampi isä, sitä ahdistuneempi poika. Tätä voidaan heidän mukaansa selittää sillä, että

- a) suotuisasti kehittyäkseen pojat tarvitsevat ja hakevat käytökselleen rajoja.
- b) isät vaikuttavat poikiinsa enemmän kuin äidit.
- c) äitien kontrolli vaikuttaa poikiin vähemmän kuin tyttöihin.
- d) tutkijoiden isä koskevat havainnot saattoivat vaikuttaa poikia koskeviin arvioihin.

24. Mikä seuraavista voisi olla selitys sille, että pojat välttelevät tehtäviä tyttöjä enemmän?

- a) Äidit kontrolloivat tyttöjä lähinnä psykologisesti ja poikia behavioraalisesti.
- b) Välttelevyys on poikien tapa ehkäistä ahdistuneisuutta.
- c) Pojat tyypillisesti purkavat pahaa oloaan itsensä ulkopuolelle, kun taas tytöt kääntyvät sisäänpäin.
- d) Tutkituilla pojilla varhaisten kokemusten vakiintuminen sisäiseksi malleiksi kehittyi tyttöjä hitaammin.

Tehtävät 25–34 ovat Bergin artikkelista Kunnan kansalaisia kasvattamassa – vanhempien ja valmentajien näkemyksiä kodin ja urheiluseuran kasvatustehtävistä.

Tehtävien 25–28 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1 pisteen ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

25. Onko väite artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Vanhemmat toivovat lastensa oppivan harrastusten kautta kyseenalaistamaan vallitsevaa yhteiskuntaa.		x
b) Toisten kunnioittamisen ja kunnianhimon ambivalenssi ilmenee esimerkiksi lasten vanhempien tavoittelemassa kunnan kansalaisuuden ideaalissa.	x	

26. Käsite *siveellinen ryhti* voidaan liittää

Väite	Oikein	Väärin
a) kunniallisuuteen.	x	
b) ryhmien välisten erojen häivyttämiseen.		x
c) vastuuntuntoon.	x	
d) viettien hallintaan järjen voimalla.	x	

27. Habitus tarkoittaa, että

Väite	Oikein	Väärin
a) toimija määrittää, mitkä omaa elämää ohjaavat ratkaisut ovat kulloinkin esillä.		x
b) menneisyys ja tausta ohjaavat toimijaa käyttäytymään tietyllä tavalla.	x	
c) toimija etsii ja valikoi jokapäiväisestä elämästään omaa itsetuntoa kohottavia piirteitä.		x
d) toimija hankkii itselleen symbolista pääomaa, joka näkyy esimerkiksi elämänsä aikana tehtävissä valinnoissa.	x	

28. Bergin artikkelissa kuvaillaan etnografista tutkimusta. Arvioi seuraavia väitteitä.

Väite	Oikein	Väärin
a) Etnografinen tutkimus sisältää kenttätyövaiheen.	x	
b) Etnografisessa tutkimuksessa korostuvat etenkin ei-kielelliset menetelmät.		x
c) Etnografinen tutkimusote mahdollistaa arjen käytäntöjen tutkimisen.	x	
d) Etnografisen tutkimuksen aikana pyritään välttämään kanssakäymistä kohdehenkilöiden kanssa.		x

Tehtävässä 29 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/2 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

29. Mihin seuraavista pääteemoista (A–C) Berg luokitteli alla luetellut asiat?

- A. Kunnollinen harrastus
- B. Kunnollinen vanhemmuus
- C. Kunnolliset kaverit

Asia	Pääteema		
	A	B	C
a) Tulee oppia välttämään kunnottomia			X
b) Maskuliinisuuteen sosiaalistaminen	X		
c) Totteleminen ilman pelleilyä	X		
d) Tehtävänä aikuisuuteen valmistaminen		X	
e) Opitaan tulemaan toimeen kaikkien kanssa			X
f) Sopivalla tavalla itsenäinen ja aikuinen		X	
g) Käytöstavat ja lähimmäisenrakkaus		X	
h) Yhteisten sääntöjen kunnioittaminen	X		

Tehtävissä 30–33 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

30. Muskulaarinen kristillisyyden on artikkelin mukaan ilmennyt muun muassa

- a) uskonnollisten yhteisöjen laajentumiskehityksessä.
- b) kristillisessä lähetystyössä.
- c) olympialiikkeen alkuaikojen tausta-ajattelussa.
- d) kasvatustehosteissa, jotka olivat vallalla Ranskassa ennen *Emilé*-teoksen julkaisua.

31. Toiseus tarkoittaa esimerkiksi

- a) sosiaalisten suhteiden tarkastelua ryhmämuotoisessa harrastamisessa.
- b) kuulumista keskiluokkaan.
- c) valmentajan ja pelaajan välistä hierarkkista suhdetta.
- d) vääränlaisen habituksen omaksumista.

32. Skeggsin mukaan yksilöllisyys oli Englannissa aiemmin mahdollista vain

- a) kruunua palvelevalle virkamieskunnalle.
- b) työväenluokalle.
- c) sivistyneelle keskiluokalle.
- d) menestyneille käsityöläisille.

33. Tutkimusaineistonsa perusteella Berg päättelee, että harrastus voi lasten vanhempien mielestä olla

- a) mahdollinen toiseuden tartuttaja.
- b) meidän ja toisten suhteen ilmentäjä.
- c) suoja toiseutta vastaan.
- d) luonteva toiseuden aikaansaaja.

Tehtävässä 34 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

34. Mikä käsitteistä A–D vastaa parhaiten Bergin artikkelissa esiteltyjä harrastustoimintaan liittyviä luonnehdintoja tai tavoitteita?

- A. kunnan kansalaisuus
- B. vanhempien koulutustaso
- C. muskulaarinen kristillisyyt
- D. muiden kunnioittaminen

Luonnehdinta tai tavoite	Käsite			
	A	B	C	D
a) valmentajan kuunteleminen				x
b) kunnollinen harrastus	x			
c) seuratoiminta-aktiivisuus		x		
d) kunnolliset kaverit	x			

Tehtävät 35–39 ovat Grönlundin artikkelista Arvot nuorten aikuisten vapaaehtoistoiminnassa.

Tehtävien 35–36 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1 pisteen ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

35. Onko väite artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Auttamishalu on maailmanlaajuisesti yleisin vapaaehtoistoiminnan motiivi.	x	
b) Nautintoja arvostavat nuoret voivat olla kiinnostuneita myös vapaaehtoistoiminnasta.	x	

36. Artikkelin mukaan narratiivinen identiteetti

Väite	Oikein	Väärin
a) tuo merkitystä yksilön elämään.	x	
b) rakentuu lapsuudessa.		x
c) on luonteeltaan pysyvä.		x
d) on ihannekuva itsestä.		x

Tehtävässä 37 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

37. Mikä alla esitetyistä vapaaehtoistoiminnan kaksisuuntaisuutta koskevista määritelmistä on oikea?

- a) Vapaaehtoistoiminnalla pyritään vaikuttamaan yhteiskuntaan ja samalla toimintaan osallistuminen heijastuu siinä mukana olevan arvo-maailmaan.
- b) Yhteiskunta hyötyy vapaaehtoistoiminnasta, koska vapaaehtoistoimi- ja voi samalla kehittää omaa uraansa.
- c) Vapaaehtoistoiminta vahvistaa yhteisöllisiä siteitä, mikä vähentää yhteis-kunnallisia ongelmia, ja samalla osallistuja itse saa uusia ihmissuhteita.
- d) Vapaaehtoistojen ottaa hoitaakseen yhteiskunnalle tärkeitä tehtäviä ja samalla pystyy kehittämään omia taitojaan.

Tehtävässä 38 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/4 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

38. Mihin Grönlundin artikkeleissa kuvattuihin arvoidentiteetteihin seuraavat väitteet sopivat parhaiten?

- A. Vaikuttajat
- B. Auttajat
- C. Yhteisölliset
- D. Uskonnolliset
- E. Suoriutajat

Väite	Arvoidentiteetti				
	A	B	C	D	E
a) Vapaaehtoistoimintaan ryhtyminen on keino luoda jatkuvuutta sukupolvien välille.	X				
b) Yksi tärkeä osa vapaaehtoistoimintaa on sen erilaisissa tehtävissä kunnostautuminen ja niissä eteneminen.					X
c) Vapaaehtoistoiminta on sopiva ympäristö omien lahjojen ja oman energian käyttämiseen.					X
d) Vapaaehtoistoiminta on kutsumustyötä.				X	
e) Eräitä vapaaehtoistoiminnan motiiveja pidetään epärehellisinä.		X			

Tehtävässä 39 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/2 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

39. Grönlund käyttää tutkimuksessaan kahta teoriaa: teoriaa narratiivisista identiteeteistä ja arvoteoriaa. Kumpaan teoriaan seuraavat käsitteet liittyvät, vai liittyvätkö kumpaankaan?

- A. Narratiivisen identiteetin teoriaan.
- B. Arvoteoriaan.
- C. Käsite ei liity kumpaankaan näistä.

Käsite	Teoria		
	A	B	C
a) Sisäisyys	x		
b) Konstruktio	x		
c) Kutsumus			x
d) Refleksiivisyys	x		
e) Motivoivuus		x	
f) Normatiivisuus		x	

Tehtävät 40–47 ovat Kalalahden ja Varjon artikkelista Tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus perusopetukseen sijoittumisessa ja valikoitumisessa.

Tehtävien 40–45 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1 pisteen ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

40. Onko väite artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Peruskoulua edelsi duaalinen koulutusjärjestelmä.	x	
b) Kilpailukykydiskurssiin liittyy muun muassa ylpeys kansallisen koulutusjärjestelmän korkeatasoisuudesta.		x

41. Viimeisen 20 vuoden aikana on tapahtunut seuraavia asioita peruskoulutuksen osalta:

Väite	Oikein	Väärin
a) Koulutusjärjestelmän sääntely on pysynyt ennallaan.		x
b) Opetussuunnitelmissa kuvataan vain kansalliset tavoitteet.	x	
c) Arviointitiedon käyttöä on vähennetty koulujärjestelmän ohjauksessa.		x
d) Niin sanotun painotetun opetuksen määrä on säilynyt ennallaan.		x

42. Uudelle eriarvoisuudelle on tunnusomaista

Väite	Oikein	Väärin
a) perheiden erot sosiaalisessa pääomassa.	x	
b) koulujen väliset oppilaasta riippumattomat erot oppimistuloksissa.	x	
c) peruskoulutuksen vaihteleva taso eri kunnissa.	x	
d) koulutuksen periytyvyyden heikentyminen.		x

43. Konservatiivisen koulutuspolitiikan mukaan

Väite	Oikein	Väärin
a) kyvykkäät saavat aina ansaitsemansa koulutuksen.		x
b) rinnakkaisten koulumuotojen oppilaille ei anneta samoja etuisuuksia.		x
c) ihmiset ovat tietyn yhteiskuntaluokan edustajia.	x	
d) eriarvoisuus on välttämätöntä sosiaalisen järjestyksen takia.	x	

44. Nykyiselle koulutuspoliittiselle tasa-arvokeskustelulle on leimallista

Väite	Oikein	Väärin
a) tasa-arvokäsitteen puheavaruuksien uudelleen määrittely.	X	
b) uudenlaisten asioiden sisällyttäminen tasa-arvon käsitteeseen.	X	
c) tasa-arvokäsitteen sukupuolittuneisuus.		X
d) tasa-arvokeskustelun voimakas politisoituminen.		X

45. Jos ajatellaan erilaisia koulutuspolitiikkoja väestöryhmille koituvien hyötyjen ja haittojen näkökulmasta, niin voidaan tutkimusten perusteella väittää, että sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta lähtevässä koulutuspolitiikassa hyötyvät

Väite	Oikein	Väärin
a) kaikki väestöryhmät.		X
b) vähävaraiset.	X	
c) maaseudulla asuvat.	X	
d) varakkaat.		X

Tehtävissä 46–47 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

46. Päättele erilaisten tasa-arvokäsitysten perusteella, mikä ei kuulu joukkoon.

- a) Koulujen voimakas profilointi
- b) Lähikouluperiaate
- c) Soveltuvuuskokeiden käyttäminen eräissä oppiaineissa
- d) Vertailevan tiedon jakaminen koulujen paremmuudesta

47. Positiivinen vapauskäsite tarkoittaa koulutuspolitiikassa

- a) kaikkien mahdollisuuksia korkeatasoiseen koulutukseen.
- b) koulutuksellisten vaihtoehtojen tarjoamista.**
- c) maksutonta koulutusta.
- d) vammaisryhmien koulutuksellisten esteiden poistamista.

Tehtävät 48–53 ovat Rinteen, Järvisen, Tikkasen ja Aron artikkelista Koulutuspolitiikan muutos ja koulun asema Euroopassa – Kahdeksan maan rehtorien näkemys.

Tehtävien 48–52 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1 pisteen ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

48. Onko väite artikkelin mukaan oikein vai väärin?

Väite	Oikein	Väärin
a) Kerrostuneisuus viittaa eri koulumuotojen arvostuseroihin.	X	
b) Oppilaiden varhainen erottelu kykyjen tai saavutusten perusteella korostaa perhetaustan merkitystä koulusuoriutumisessa.	X	
c) Koulutusjärjestelyjen tasa-arvoa korostavassa näkemyksessä ajatellaan, että koulutusmahdollisuuksien tuominen kaikkien ulottuville takaa tasa-arvon toteutumisen.		X

49. Maakohtaisissa vertailuissa tutkimukseen osallistuneet rehtorit olivat yksimielisiä siitä, että

Väite	Oikein	Väärin
a) oppilaan etnisellä taustalla ei ole vaikutusta koulussa pärjäämiseen.	X	
b) rehtorit voivat vaikuttaa siihen, miten koulussa opetetaan.	X	
c) opetussuunnitelmat ovat yksi tärkeimmistä päätöksenteon osa-alueista.		X
d) koulun maine on yksi tärkeimmistä kouluasteiden välisiin siirtyämiin vaikuttavista tekijöistä.		X

50. Mitkä seuraavista asioista heikentävät koulutuksellista tasa-arvoa?

Väite	Oikein	Väärin
a) Akateemiselta tarjonnaltaan erilaisten rinnakkaisten koulumuotojen olemassaolo	x	
b) Rehtoreiden heikot vaikutusmahdollisuudet koulun taloudellisissa kysymyksissä		x
c) Sosiokulttuuristen tekijöiden käyttö oppilasvalintakriteereinä	x	
d) Koulukohtaiset erot vanhempien sosiaalisessa taustassa		x

51. Artikkelin mukaan uusliberalistiseen koulutuspolitiikkaan liittyy

Väite	Oikein	Väärin
a) pyrkimys tuloksellisuuteen, joka on syrjäyttänyt pedagogisen johtamisen.		x
b) koulutuspoliittisen päätöksenteon ja koulujen johtamisen tiukentunut suhde.		x
c) voimistunut yhteiskunnallinen polarisaatio.	x	
d) koulutusresurssien suuntaaminen siten, että kaikille taataan yhtäläiset mahdollisuudet.		x

52. Koulutuksellisen tasa-arvon aiheeseen liittyvät kiinteästi näkemykset ja kannanotot

Väite	Oikein	Väärin
a) oppilasvalinnoista ja valintakriteereistä.	x	
b) rinnakkaisten koulumuotojen määrästä.	x	
c) koulusiirtymien ajoituksesta ja ajankohdasta.		x
d) oppilaitosten autonomiasta.	x	

Tehtävässä 53 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

53. Mikä seuraavista ei kuulu artikkelissa tutkittujen osa-alueiden joukkoon?

- a) Koulutuksen muuttuva hallinnointi
- b) Koulutuksen arviointi
- c) Koulutuksen vaatimuksista selviäminen
- d) Koulutukseen pääsyyn vaikuttavat tekijät

Tehtävät 54–57 ovat aineiston kaikista artikkeleista.

Tehtävien 54–55 kussakin kohdassa oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1 pisteen ja vastaamatta jättämisestä 0 pistettä.

54. Kalalahti ja Varjo viittaavat artikkelissaan *radikaaliin tasa-arvokäsitykseen*. Mitkä seuraavista Rinteen ym. kuvaamista koulumailman ilmiöistä ovat merkkejä radikaalin tasa-arvokäsityksen toteuttamisesta yhteiskunnassa?

Väite	Oikein	Väärin
a) Lainsäädännöllä hyödytetään hyväosaisia.		x
b) Kouluja kilpailutetaan kohti parempia tuloksia.		x
c) Taloudellista rationaalisuutta korostetaan.		x
d) Toisille oppilaille annetaan enemmän tukea kuin toisille.	x	

55. Vapaaehtoistojen yhteinen piirre on, että he

Väite	Oikein	Väärin
a) arvostavat itsensä kehittämistä.	x	
b) pitävät henkilökohtaiset motiivinsa erillään vapaaehtoistoiminnasta.		x
c) toimivat mielellään ilman tiukkoja periaatteita.		x
d) eivät Suomessa yleensä ryhdy vapaaehtoistoimintaan kulttuurisen normin ohjaamana.	x	

Tehtävässä 56 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/3 pistettä ja vastamatta jättämisestä 0 pistettä.

56. Kalalahti ja Varjo määrittelevät artikkelissaan *oikeudenmukaisen mahdollisuuksien tasa-arvon ihanteen*. Mikä seuraavista Rinteen ym. artikkelissa esiintyvistä koulujärjestelmän piirteistä liittyy mainittuun ihanteeseen?

- a) Yksilöllisten kykyjen erilaisuuden korostaminen
- b) Sosiaalisen integraation tavoittelu
- c) Koulujen tulosvastuun korostaminen
- d) Koulujen autonomian painottaminen

Tehtävässä 57 oikeasta vastauksesta saa +1 pisteen, väärästä vastauksesta -1/6 pistettä ja vastamatta jättämisestä 0 pistettä.

57. Mikä seuraavista Grönlundin artikkelissaan tunnistamasta arvoidentiteettityypistä edustaa parhaiten Bergin artikkelissa kuvattua jälkimodernin yhteiskunnan ihannekansalaista?

- a) Vaikuttaja, jonka toimintaa ohjaa itsenäisyys ja reflektiivisyys.
- b) Uskonnollinen, joka toimintaa ohjaa kristillinen lähimmäisenrakkaus.
- c) Suorittaja, jonka toimintaa ohjaa hedonismi.
- d) Yhteisöllinen, jolle perhe tai järjestötoiminta ovat tärkeitä.
- e) Auttaja, jonka toimintaa ohjaa hyväntahtoisuus.
- f) Ei mikään näistä.
- g) Kaikki näistä.